

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 184 §:n muuttamisesta

Johdanto

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 184 §:n muuttamisesta.

Tausta

Ehdotettujen muutosten tarkoituksena on modernisoida tekijänoikeussäätelyä ja toimeenpanna Euroopan neuvoston ja parlamentin direktiivi (EU) 2019/790 tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla (DSM-direktiivi) ja Euroopan neuvoston ja parlamentin direktiivi (EU) 2019/789 lähetystoimintaa harjoittavien organisaatioiden tiettyihin verkkolähetyksiin ja televisio- ja radio-ohjelmien edelleenlähetyksiin sovellettavien tekijänoikeuden ja lähioikeuksien käyttämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta ja neuvoston direktiivin 93/83/ETY muuttamisesta (verkkolähetyksidirektiivi).

Direktiivit ovat viimeinen osa Euroopan komission laajempaa, viidestä eri säädösehdotuksesta koostuvaa tekijänoikeuden modernisointihanketta. Direktiivien tavoitteena on varmistaa sisällön laajempi saatavuus kaikkialla EU:ssa, sopeuttaa tekijänoikeuden rajoitukset digitaalisiin ja rajatylittäviin ympäristöihin sekä edistää hyvin toimivien tekijänoikeusmarkkinoiden saavuttamista.

Lisäksi tekijänoikeuslakiin tehtäisiin eräitä direktiivien aihepiireihin liittyviä kansallisista tarpeista johtuvia muutoksia ja laajennettaisiin kuvataallenteelle tallennettujen esitysten tekijänoikeudellista suojaa.

Tavoitteet

Esitys sisältää ehdotuksia, jotka koskevat seuraavia aihepiirejä:

1) Yhteiskunnallisesti merkittävää teosten käyttöä, kuten käyttö tiedonlouhinnassa, opetuksessa ja tutkimuksessa, kulttuuriperinnön säilyttämiseksi ja saataville saattamiseksi sekä sananavapauden ja uuden luomisen turvaamiseksi.

- 2) Televisio- ja radio-ohjelmien lähettämistä ja edelleenlähettämistä uudet toimintatavat ja jakelukanavat huomioiden.
- 3) Tekijänoikeuden laajennettuun kollektiiviseen hallinnointiin perustuvan sopimussisenssijärjestelmän mukauttaminen DSM-direktiivin vaatimukseen
- 4) Tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden suojaaminen sopimussuhteissa
- 5) Kuvatallenteelle tallennettujen esitysten tekijänoikeudellisen suojan laajentaminen
- 6) Sanoma- ja aikakauslehtien uusi lähioikeus
- 7) Tekijänoikeuden toimeenpanon vahvistaminen, sisällön tuottajien oikeusaseman parantaminen ja verkkosisällönjakopalveluiden tarjoajien vastuun lisääminen tekijänoikeutta loukkaavasta aineistosta

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausuntopyynnössä on monivalikkokysymyksiä esityksen asiasisällön mukaan jäsennettynä. Tarvittaessa lausunnonantaja voi perustella näkemyksensä.

Lausuntopyyntöön sisältyvän vaikutusarviointia koskevan kysymyksen osalta pyydämme erityisesti tarkistamaan, vastaako HE-luonnoksessa oleva kuvailu omaa näkemystänne. Jos näin ei ole, pyydämme kuvailemaan niitä vaikutuksia, joita koette esityksellä olevan (erityisesti omalla toimialallanne), ja tässä yhteydessä perustelemaan näkemyksenne ja kertomaan lähteen, josta numeraalisia tai muita tietoja voidaan tarkistaa.

Huomatkaa, että lausunnon voi tarvittaessa lähettää toiselle henkilölle hyväksyttäväksi ennen sen julkaisemista palvelussa.

Lausuntoja pyydetään lausuntopalvelu.fi:n kautta viimeistään 31.10.2021.

Aikataulu

Lausuntoja pyydetään lausuntopalvelu.fi:n kautta viimeistään 31.10.2021.

Valmistelijat

Tekijänoikeusneuvos Viveca Still, [viveca.still\(at\)gov.fi](mailto:viveca.still(at)gov.fi)
Johtaja Jorma Waldén, [jorma.walden\(at\)gov.fi](mailto:jorma.walden(at)gov.fi)

Linkit

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32019L0790> - DSM-direktiivi (EU) 2019/790

DSM-direktivet (EU) 2019/790

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32019L0789> - Verkkolähetysdirektiivi (EU) 2019/789

Direktivet om onlinesändningar (EU) 2019/789

Liitteet:

[TekL_HE_LUONNOS_27092021.pdf](#) - Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annettu lain 184 §:n muuttamisesta

[RP_URL_LUONNOS_27092021.docx](#) - Utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av upphovsrättslagen och 184 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Det svenska utkastet kompletteras inom kort.

Jakelu:

Aalto-yliopisto
Aalto-yliopisto / Taideyliopistojen tekijänoikeuspalvelu
Aikakausmedia ry / Aikakauslehtien Liitto ry
Akava ry
Alma Media Oyj
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry
Arkistoyhdistys ry
Arts & Minds Oy
Audiovisuaalisen alan tekijät ry
Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK
Audiovisual Producers Finland APFI ry
Bauer Media
Booky.fi
Brunswick group/Charles Slingsby
Business Finland
Business Software Alliance BSA
Celia - Näkövammaisten kirjasto
Centria ammattikorkeakoulu
COSS ry - Suomen avoimien tietojärjestelmien keskus
CSC - Tieteen Tietotekniikan Keskus Oy
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Digiloi/Taina Roth
Digita Oy
Discovery Finland
DNA Oy
Duodecim
Edita Publishing Oy
Electronic Frontier Finland - EFFi ry
Elektroniikan tukkukauppiat ETK
Elinkeinoelämän Keskusliitto ry
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Elisa Oyj
Epidemic Sound
ETLA
Facebook
FIMAGE ry
Finlands svenska Biblioteksforening r.f.
Finlands svenska författareforening r.f.
Finlands Svenska Skådespelarförbund r.f.
Finnet-liitto ry

Finnfoto - Suomen Valokuvajärjestöt ry
Forum Artis ry
Freelance Ohjelmatyöntekijät ry
Freelancemuusikot ry
F-Secure Oyj
Geologian tutkimuskeskus
Google
Graafinen Teollisuus Oy
Grafia ry
Gramex äänitemusiikin tekijänoikeusjärjestö ry
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Hanken
Helsingin käräjäoikeus
Helsingin yliopisto
Herdifier Oy (IRC-galleria)
Hohtokari Oy/Marit Hohtokari
Humanistinen ammattikorkeakoulu
Hämeen ammattikorkeakoulu
Ilmatieteen laitos
Indieplace
Innovaatorahoituskeskus Tekes
International Association of Scientific, Technical and Medical Publishers (STM)
Invalidiliitto ry
IPR University Center Association ry
Itä-Suomen yliopisto
JCDecaux Finland Oy
Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Jyväskylän yliopisto
Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Kansainvälinen kauppakamari ICC Suomi
Kansallinen audiovisuaalinen instituutti
Kansallisarkisto
Kansallisgalleria
Kansalliskirjasto
Karelia-ammattikorkeakoulu
Kehitysvammaliitto ry
Keskuskauppakamari
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kirjakauppaliitto ry
Kirjallisuuden edistämiskeskus
Kirkkohallitus
Kodintekniikkaliitto
Kopiosto ry
Kotimaisten kielten keskus
KREAM Helsinki Osk
Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäatiö CUPORE
Kuluttajat-Konsumenterna ry
Kuurojen Liitto ry
Kuvittajat ry
Lahden ammattikorkeakoulu

Lapin ammattikorkeakoulu
Lapin yliopisto
Lappeenrannan teknillinen yliopisto
Laurea-ammattikorkeakoulu
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
LM tietopalvelut
Luonnonvarakeskus
Luovan työn tekijät ja yrittäjät LYHTY
M & M Viihdepalvelu Oy
Maanmittauslaitos MML/Paikkatietokeskus FGI
Marketing Finland
Markkinaoikeus
Markkinoinnin, teknologian ja luovuuden liitto MTL ry
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Medialiitto
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy
Mikseri.net / Pop Media Oy
MTV Oy
Museovirasto
Musiikin edistämissektori MES
Musiikkituottajat - IFPI Finland
Muu ry
Neogames
Nokia Oyj
Näkövammaisten liitto ry
Ohjelmisto- ja e-business ry (aikaisemmin Ohjelmistoyrittäjät ry)
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Ondine Oy
Open Knowledge Finland
Open Knowledge Finland, Avoin GLAM
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
Opetushallitus
Otavamedia Oy
Oulun ammattikorkeakoulu
Oulun yliopisto
Oy Anima Vitae Ltd
Oy Filmitoiminta Fine Ab/ Yellow Film & TV Oy
Patentti- ja rekisterihallitus
Pop & Jazz Konservatorio
Professoriliitto ry
Radio- ja televisiotoimittajien liitto ry
Radiomedia ry
Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIA ry
Saamelaiskäräjät
Saimaan ammattikorkeakoulu
Sanasto ry
Sanoma Media Finland Oy
Sanoma Oyj
Sanomalehtien liitto (nykyisin Uutismedian liitto)

Sarjakuvantekijät ry
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satelliitti- ja antenniliitto SANT ry
Savonia-ammattikorkeakoulu
Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Sisustusarkkitehdit SIO ry
Sisäministeriö
ST Akatemia Oy
Sulake Corporation Oy (Habbo Hotel)
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ry
Suomen Akatemia
Suomen Anti-piratismiyhdistys ry
Suomen Arkkitehtiliitto ry SAFA
Suomen Asianajajaliitto
Suomen Elokuvaohjaajaliitto, SELO ry
Suomen elokuväsäätiö
Suomen Filmikamari ry
Suomen Journalistiliitto ry
Suomen Kansallisoopperan Säätiö
Suomen Kaupan Liitto SK ry
Suomen Kiinteistöliitto ry
Suomen Kirjailijaliitto ry
Suomen kirjastoseura ry
Suomen Kirjasäätiö
Suomen konservatorioliitto ry
Suomen Kuntaliitto ry
Suomen Kustannusyhdistys ry
Suomen Kuurosokeat ry
Suomen Kuvajournalistit ry
Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry
Suomen Lakimiesliitto ry
Suomen Laulajain ja Soittajain Liitto ry SULASOL
Suomen Museoliitto ry
Suomen Musiikintekijät ry
Suomen Musiikkikirjastoyhdistys ry
Suomen Musiikkikustantajat ry
Suomen musiikkineuvosto
Suomen Muusikkojen Liitto ry
Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat ry
Suomen Näyttelijäliitto ry
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen Pienyrittäjät ry
Suomen Sinfoniaorkesterit ry
Suomen Säveltäjät ry
Suomen Taideteollisuusyhdistys ry - Design Forum Finland
Suomen Taiteilijaseura ry
Suomen Teatterit ry
Suomen Tekijänoikeudellinen Yhdistys
Suomen tekniset kustantajat ry
Suomen Televisioiden Liitto ry / Screenforce Finland
Suomen Teollisoikeudellinen Yhdistys ry

Suomen tiedekustantajien liitto ry - Förbundet för vetenskapspublisering i Finland rf
Suomen tieteellinen kirjastoseura ry
Suomen tietokirjailijat ry
Suomen tubettajat ry
Suomen valokuvataiteen museon säätiö
Suomen yliopistot UNIFI ry
Suomen ympäristökeskus
Suomen Yrittäjät ry
Svenska litteratursällskapet rf
Säteilyturvakeskus
Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry
Taidemaalariiliitto ry
Taideyliopisto
Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampereen yliopisto
Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Teme ry
Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry
Tekijänoikeuksien käyttäjien neuvottelukunta
Teknologian tutkimuskeskus VTT
Teknologiateollisuus ry
Telia Finland Oyj
Teollisuustaiteen Liitto Ornamo ry
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL
TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry
Tieteentekijöiden Liitto ry
Tieto- ja viestintäteknikan ammattilaiset TIVIA ry
Tietojohtaminen ry
Tietokirjailija Petteri Järvinen (Petteri Järvinen Oy)
Tietoliikenteen ja Tietotekniikan Keskusliitto, Ficom ry
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tilastokeskus
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Tuotanto Oy Sähkö
Turun ammattikorkeakoulu
Turun yliopisto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työterveyslaitos TTL
Ulkoministeriö
Ulkopoliittinen instituutti
Universal Music Oy
Vaasan ammattikorkeakoulu
Vaasan yliopisto
Valokuvataiteilijoiden liitto ry
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Verkkokauppa.com Oyj
Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry
Yleisradio Oy
Ylioppilastutkintolautakunta
Youtube

Yrkeshögskolan Arcada
Yrkeshögskolan Novia
Åbo Akademi
Ålands landskapsregering
Ålands TV och radio
Ålcom

Taustatiedot

Vastaajan rooli ja toimiala. Valitse parhaiten kuvaava

1. Tekijä tai esittävä taiteilija (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

- Kirjallisuus
- Musiikki
- Kuvataide, valokuva, graafinen ala tai muotoilu
- Elokuva- ja näytelmätaide
- Ohjelmointi- tai peliala
- Muu luova ala, mikä?

2. Sisältöteollisuus (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

- Kustantaja
- Äänitetuottaja
- Elokuvatuottaja
- TV- tai radioyhtiö
- Ohjelmointi- tai peliala
- Mainosala
- Muu luova ala, mikä ala?

3. Välittäjät (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

- Verkkosisällönjakopalvelu, muu alustatalouden tai sosiaalisen median toimija
- Uutisseuranta- tai uutiskoostepalvelu
- Tele- ja tietoliikenneyritys
- Elokuvan, kirjallisuuden, taiteen tai valokuvien jakelija/välittäjä
- Teatteri, orkesteri, elokuvateatteri, ooppera
- Ravintola, hotelli, kauppa
- Muu jakelija/välittäjärooli, mikä?

4. Työntekijä- tai työnantajaliitto

- Työntekijäliitto

- Työnantajaliitto

5. Kulttuuriperintöorganisaatio (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

- Kirjasto
- Arkisto
- Museo
- Muu kulttuuriperintöorganisaatio, mikä?

6. Opetus- ja tutkimusalan organisaatio

- Varhaiskasvatus
- Perusopetus tai lukio
- Vapaa sivistystyö tai taiteen perusopetus
- Ammatillinen koulutus
- Korkeakoulutus ja tiede, esim. yliopistot ja ammattikorkeakoulut
- Tutkimuslaitos
- Muu, mikä?

7. Julkinen sektori

- Ministeriö
- Virasto
- Kunta
- Kirkko tai muu uskonnollinen yhteisö
- Tuomioistuin
- Muu, mikä?

8. Kansalainen, kuluttaja tai muu loppukäyttäjä (ml. näitä edustavat yhdistykset ja organisaatiot) tai muu yhteisö

- Kansalainen tai kuluttaja
- Muu loppukäyttäjä. Mikä?
- Muu organisaatio. Mikä?

Yleistä. Valitkaa jokin näistä, ellei esityksestä ole tarkempaa lausuttavaa

Valitkaa jokin näistä, ellei esityksestä ole tarkempaa lausuttavaa.

- Yhdymme esitykseen.
- Kiitämme lausuntopyyntöä. Meillä ei ole lausuttavaa.
- Yhdymme toiseen lausuntoon, mihin?

1. Kysymyksiä esityksestä kokonaisuudessaan

Esityksellä pyritään modernisoimaan tekijänoikeutta ja saattamaan se paremmin vastaamaan digitaalisen ajan vaatimuksia. Onko esitys kokonaisuudessaan oikeansuuntainen?

- Kyllä
- Ei. Perustelkaa halutessanne lyhyesti:
- Emme ota kantaa/Emme osaa sanoa

Esityksessä pyritään saavuttamaan oikeudenmukainen tasapaino tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden, sisältöteollisuuden ja muiden kaupallisten toimijoiden sekä yhteiskunnan (ml. kulttuuriperintölaitosten, oppilaitosten ja kansalaisten ja loppukäyttäjien) etujen välillä. Onko esitys kokonaisuudessaan tältä osin oikeansuuntainen?

- Kyllä
- Ei. Perustelkaa halutessanne lyhyesti:
- Emme ota kantaa/Emme osaa sanoa

Puuttuuko esityksestä kokonaan jotain sellaista, mistä olisi tarpeen säätää tässä yhteydessä? Mikä?

2. Kysymyksiä tekstin- ja tiedonlouhinnasta (TekL 13 b §, DSM-direktiivin 3 ja 4 artikla)

Tekijänoikeuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 b § kappaleen valmistamisesta tiedonlouhintaa varten. Pykälällä pannaan täytäntöön DSM-direktiivin 3 artikla (tiedonlouhinta tieteelliseen tarkoitukseen) ja 4 artikla (tiedonlouhinta yleiseen tarkoitukseen). Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme

- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

Toisin kuin esityksessä todetaan, tietokoneohjelmadirektiivin säännökset pakottavasta poikkeuksesta takaisinmallintamisen hyväksi eivät nähdäksemme kata läheskään kaikkia tietokoneohjelmiin kohdistuvia tiedonlouhintatilanteita. Tietokoneohjelmadirektiivin 5 ja 6 artiklaan sisältyvät poikkeukset ovat tarkoitussidonnaisia poikkeuksia (ohjelman periaatteiden ja toiminnan selvittäminen ja yhteentoimivuuden saavuttaminen), eivätkä tyypillisesti sovellu kohdistettaessa tekstin- ja tiedonlouhintaa tietokoneohjelmaan. Kuten hallituksen luonnoksessa todetaan, tietokoneohjelmien mainitsematta jättämisessä DSM-direktiivin 3 artiklassa on ilmeisesti kyse direktiivin teknisestä virheestä. Koska tietokoneohjelmadirektiivin poikkeukset eivät tyypillisesti sovellu tietokoneohjelmiin kohdistuvaan tekstin- ja tiedonlouhintaan, tekninen virhe on perusteltua korjata toteamalla perusteluissa, että tietokoneohjelmat on tarkoitus sisällyttää tekstin- ja tiedonlouhintaa koskevaan uuteen poikkeukseen, eikä jättää asiaa tietokoneohjelmadirektiivin poikkeusten tulkinnan ja soveltamisen varaan.

3. Kysymyksiä teosten käytöstä opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa (TekL 14, 18, 19 a, 21, 50 c, 64 c §, DSM-direktiivin 5 artikla)

Esityksessä ehdotetaan, että teoksia saisi käyttää opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa nykyistä vapaammin. Tavoitteena on, että säännökset kattaisivat oppilaitosten digitaalisen ajan tarpeita ja käytäntöjä. Mikä on kantaanne ehdotettuihin ratkaisuihin?

a. Teosten käyttäminen opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa (TekL 14 §:n 1 ja 4 momentti)

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Esityksessä todetaan, että ylioppilaskokeen käyttäminen kokeeseen harjoittelemiseksi ei ole yhteishallinnointiorganisaatioiden tulkinnan mukaan katsottu kuuluvan tekijänoikeuden rajoituksen piiriin, minkä takia siitä on ollut tarve sopia erikseen. Yhteishallinnointiorganisaatioiden tulkinnan sijaan olisi perusteltua viitata

Tekijänoikeusneuvoston ratkaisuun TN 2020:4, jossa päädyttiin näiltä osin eri kannalle kuin mikä yhteishallinnointiorganisaatioiden tulkinta on ollut.

Perustelujen mukaan ”Ei ole myöskään estettä sille, että vapaamuotoisempien jatkotutkintoseminaarien ja muiden vastaavien tilaisuuksien katsottaisiin kuuluvan opetuskäytön piiriin.” Tämä voi luoda (virheellisen) vaikutelman, että mainitut tilaisuudet eivät lähtökohtaisesti kuuluisi opetuskäytön piiriin. Näiltä osin perusteluissa olisi syytä epävarmuuden poistamiseksi todeta selkeästi, että myös tällaiset tilaisuudet kuuluisivat uuden poikkeuksen opetuskäytön piiriin. Tämä on perusteltua mm. opetuksen ja tutkimuksen vapauden näkökulmasta.

DSM-direktiivi lähtee siitä, että korvaus opetusta koskevan poikkeuksen osalta on mahdollinen, mutta harkinnanvarainen. Uuden rajoituksen tai poikkeuksen säätäminen tekijänoikeuslakiin ei johdakaan automaattisesti velvollisuuteen korvata poikkeuksesta aiheutuvia tulevia tulonmenetyksiä oikeudenhaltijoille, mitä ilmentävät myös esitysluonnoksen muut uudet tekijänoikeuden poikkeukset. Esimerkiksi Norjassa on viimeaikaisessa tekijänoikeuslain uudistuksessa päädytty säätämään opetusta koskeva poikkeus ilman korvausvelvoitetta. Korvausta koskevalla kysymyksellä on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Tekijälle ehdotettavaa oikeutta valtion rahoista maksettavaan korvaukseen on tätä taustaa vasten perusteltu erittäin niukasti. Esityksessä on lyhyesti viitattu perusteluina aiempaan sopimuslisenssikäytäntöön ja omaisuudensuojaan ilman vaikutus- tai omaisuudensuoja-analyysiä. Esitystä tulisi näiltä osin täydentää eri vaihtoehtojen erittelyllä ja vaikutusarvioilla. Tällöin tulisi myös arvioida, missä määrin esitetystä mallissa korvauksia on mahdollista kohdentaa niille oikeudenhaltijoille, joiden teoksia tosiasiaassa hyödynnetään opetuksessa uuden poikkeuksen alaisuudessa.

b. Opetuksessa käytettävät kokoomateokset (TekL 18 §)

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

c. Korvausta hallinnoiva yhteishallinnointiorganisaatio (TekL 19 a §)

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti

- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

d. Julkinen esittäminen (TekL 21 §)

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

e. Opetuskäyttöä koskevan rajoituksen alueellinen soveltaminen (TekL 64 c §)

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

4. Kysymyksiä kulttuuriperinnön säilyttämisestä (TekL 16.1 §, 16 d ja 16 e §, DSM-direktiivin 6 artikla)

Tekijänoikeuslain 16 §:n 1 momentissa säädettäisiin yleisölle avoimen yleishyödyllisen kirjaston, arkiston tai museon oikeudesta valmistaa kappaleita omista kokoelmistaan olevasta teoksesta kulttuuriperinnön säilyttämistä varten. Nykyistä 16 d ja 16 e §:ää muutettaisiin niin, että valtioneuvoston asetuksen sijasta arkistoja, kirjastoja ja museoita koskevien säännösten organisatorisesta soveltamisalasta säädettäisiin jatkossa tyhjentävästi 16 e §:ssä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna

- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

5. Kysymyksiä kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käytöstä kulttuuriperintölaitoksissa (TekL 16 g - 16 j ja 64 d §, DSM-direktiivin 8-11 artikla)

5.1. Yleisiä kysymyksiä, jotka liittyvät kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöön kulttuuriperintölaitoksissa

a. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käytöstä kulttuuriperintölaitoksissa säädettäisiin 16 g – 16 j §:ssä. Käytön piiriin voisi kuulua ainoastaan kulttuuriperintölaitosten kokoelmiin kuuluvia teoksia. Valmistelussa on lähdetty siitä, että direktiivin salliman ”kaupallisesta jakelusta poistuneen teoksen (tai teosjoukon)” käytön tavoitteena on varmistaa, että sopimuslisenssin tai tekijänoikeuden rajoituksen nojalla tapahtuvalla käytöllä ei olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia teosten kaupallisiin markkinoihin. Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miten direktiivin käsite tulisi ymmärtää?

b. Ehdotetun 16 g §:n mukaan kulttuuriperintölaitoksen kokoelmissa olevan teoksen tai teosten joukon saisi sopimuslisenssin nojalla saattaa yleisön saataviin maantieteelliset rajat ylittävästi (64 d §). Yhdyttekö siihen, että on tarkoituksenmukaista, että yhteishallinnointiorganisaatio tekee arvioinnin siitä, voidaanko käyttöluva teokseen myöntää siten, ettei sillä olisi haitallista vaikutusta käyttöluvan kohteena olevan teosjoukon kaupallisiin markkinoihin? Jos ette, kenen tulisi tehdä tämä arvio ja millä perustein arvio tulee tehdä?

c. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttämisestä tekijänoikeuden rajoituksen nojalla eräissä tapauksissa säädettäisiin 16 h §:ssä. Pykälässä asetetaan tietyt kriteerit, joiden täytyessä teoksen voidaan katsoa poistuneen kaupallisesta jakelusta, ellei tiedossa ole, että teos on edelleen kaupallisessa jakelussa. Kriteerien tavoitteena on helpottaa sen arvioimista, milloin teoksen voidaan (yleensä) katsoa poistuneen kaupallisesta jakelusta. Onko säännöksistä apua sen arvioimisessa, millä edellytyksin teoksia saa käyttää tekijänoikeuden rajoituksen nojalla?

- Kyllä
- Kyllä, mutta kriteereitä tulee muuttaa. Miten?
- Ei
- Emme osaa sanoa

d. Ehdotetun 16 j §:n mukaan pääasiallinen vastuu tietojen ilmoittamisesta Euroopan immateriaalioikeusvirastoon olisi kulttuuriperintölaitoksilla. Kielto-oikeuden käyttämisestä voisi ilmoittaa myös yhteishallinnointiorganisaatio. Ehdotukseen ei sisälly säännöksiä ns. yhteyspisteestä (Contact Point), joka päättäisi, mitkä organisaatiot voivat käyttää Euroopan immateriaalioikeusviraston kaupallisesta jakelusta poistuneita teoksia koskevaa tietokantaa. Tarvitaanko Suomessa tällaista yhteyspistettä ja jos tarvitaan, minkä tahon tulisi hoitaa tehtävä?

5.2. Tarkemmat pykäläkohtaiset kannat TekL 16 g - 16 j sekä 64 d §:stä

Seuraavassa on mahdollista otytaa kantaa 16 g - 16 j sekä 64 d §:ään pykäläkohtaisesti. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne vastauksenne yhteydessä

a. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen sopimuslisenssin nojalla (TekL 16 g §)

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

b. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen rajoituksen nojalla eräissä tilanteissa (TekL 16 h)

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme sellaisenaan
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

c. Kielto-oikeuden käyttäminen (TekL 16 i §)

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

d. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöä koskevien tietojen rekisteröinti (TekL 16 j §)

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

6. Kysymyksiä sopimuslissensijärjestelmästä (TekL 26 §, DSM-direktiivin 12 artikla)

a. DSM-direktiivin 12 artiklassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus säätää vaikutukseltaan laajennetusta kollektiivisesta lissensioinnista. Suomessa hyödynnettäisiin tämä kansallinen liikkumavara säilyttämällä tekijänoikeuslain 26 §:ssä säädetty sopimuslissensijärjestelmä. Pykälää ehdotetaan kuitenkin direktiivin perusteella tarkennettavaksi. Samassa yhteydessä tehtäisiin eräitä teknisiä ja rakenteellisia muutoksia pykälään. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

b. DSM-direktiivin 12 artiklan 3 kohdan a-alakohdassa edellytetään yhteishallinnointiorganisaation olevan valtuutustensa perusteella riittävän edustava lisenssin kohteena olevien teosten oikeudenhaltijoiden ja oikeuksien suhteen. Miten riittävä edustavuus varmistetaan, ja miten sitä tulisi arvioida sopimuslissenssiorganisaation hyväksymisen yhteydessä?

c. Olennaisimmat muutokset 26 §:ssä koskisivat direktiivin 12 artiklan mukaista veloitetta tiedottaa tekijöille sopimuslissensseistä, tekijän oikeudesta hakea korvausta sekä kielto-oikeuden käyttämisestä. Ehdotus perustuu siihen, että yhteishallinnointiorganisaatiot itse esittävät suunnitelman siitä, miten tekijöille (ja erityisesti ns. ”ulkopuolisille tekijöille”) tiedotetaan direktiivin edellyttämistä asioita. Näin tarvittavat toimenpiteet pysyisivät oikeasuhtaisina tekijöiden etua ajatellen. Onko tämä lähtökohta perusteltu, vai tulisiko tiedottamisesta säätää tarkemmin laissa ns. ”ulkopuolisten tekijöiden” oikeuksien turvaamiseksi? Jos pitäisi säätää tarkemmin, mitä veloitteita tulisi asettaa?

7. Kysymyksiä televisio- ja radiolähetysten lähettämisestä ja edelleen lähettämisestä (TekL 25 f, 25 h ja 64 b §, verkkolähetysdirektiivi)

7.1. Alkuperäinen lähetystoiminta

Pykäliin ehdotetaan muutoksia, joiden tavoitteena on selkeyttää nykyisiä, varsin vaikeaselkoisina pidettyjä säännöksiä. Lisäksi ehdotuksella pantaisiin täytäntöön verkkolähetysdirektiiviä siten, että 25 f §:ssä alkuperäiseen lähetystoimintaan rinnastettaisiin lähettäjäyritysten verkko-oheispalvelut (esim. YLE Areena) ja 64 b §:ään tehtävällä muutoksella varmistettaisiin, että alkuperäiseen lähetystoimintaan hankitut oikeudet kattavat myös radiolähetysten sekä television uutis- ja ajankohtaisohjelmien lähettämisen EU:n alueella, ellei toisin ole sovittu. Verkkolähetysdirektiivin 8 artiklan säännökset, jotka koskevat oikeuksien hankkimista silloin, kun lähettäjäyritys ei oman toimintansa puitteissa itse lainkaan lähetä lähetystä, vaan sen tekee jakelijayritys, ehdotetaan sisällytettäväksi alkuperäistä lähetystoimintaa koskevaan 25 f §:ään. Direktiivi mahdollistaa sen, että tällaisissa tapauksissa voidaan nojautua samankaltaiseen lissensiointimalliin kuin edelleenlähetyksen yhteydessä. Valmistelussa on arvioitu, että Suomessa ei esiinny direktiivin 8 artiklassa tarkoitettuja tilanteita, eikä siten ole pidetty tarpeellisena käyttää hyväksi direktiivin tarjoamaa mahdollisuutta, että tarvittavia oikeuksia voitaisiin hankkia pakollista kollektiivista hallinnointia koskevan sääntelyn perusteella yhteishallinnointiorganisaatiolta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

7.2. Radio- ja televisio-ohjelmien edelleenlähettäminen

Tekijänoikeuslain 25 h §:ssä säädetään radio- ja televisiolähetysten samanaikaisesta ja muuttamattomasta edelleenlähettämisestä. Säännöksillä virtaviivaistetaan lisensiointimarkkinoiden toimintaa tilanteessa, jossa oikeuksien hankkiminen voisi muuten olla haastavaa. Ehdotetuilla säännöksillä pantaisiin täytäntöön verkkolähetysdirektiivin säännökset ja selkeytettäisiin edelleenlähettämisestä koskevia säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan, että myös lähettäjäyritysten verkko-oheispalveluiden edelleen lähettäminen olisi mahdollista hankkimalla tarvittavat oikeudet yhteishallinnointiorganisaatiolta sekä edellyttäen, että myös lähettäjäyrityksen suostumus on saatu. Taustalla on se, että verkko-oheispalveluihin usein estetään pääsy asettamalla teknisiä esteitä, ns. maarajoituksia. Esimerkiksi Ruotsin SVT:n kanavien edelleenlähettämiseen on mahdollista hankkia oikeuksia keskitetysti, mutta tämä ei ole koskenut SVT:n verkko-oheispalveluita. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

8. Kysymyksiä tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden suojasta hyödyntämissopimuksissa (TekL 29 - 31 ja 35 - 38 §, DSM-direktiivin 18-23 artikla), kuvataallenteella esiintyvien esittävien taiteilijoiden suojan laajentamisesta (TekL 45 §), sekä valokuvaajan oikeudesta (TekL 49 a §, DSM-direktiivin 14 artikla)

8.1. Tekijän korvausoikeus ja korvausten kohtuullistaminen

Esitys sisältää muutoksia tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden aseman parantamiseksi hyödyntämissopimuksissa. DSM-direktiivin 18 artiklassa säädetään yleisestä periaatteesta, jonka mukaan tekijä tai esittävä taiteilija on oikeutettu asianmukaiseen korvaukseen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä, ja 20 artiklassa korvausta koskevan sopimusehdon sovittelusta muuttuneista olosuhteista johtuen. Voimassa olevan tekijänoikeuslain 29 §:ssä säädetään (direktiiviä laajemmin) kohtuuttoman sopimusehdon sovittelusta, ja pykälän perusteella on mahdollista kohtuullistaa niin alun perin kohtuutonta sopimusehtoa kuin reagoida muuttuneista olosuhteista johtuvaan kohtuullistamistarpeeseen. Näin ollen ehdotetaan vain huomioon otettavien kriteerien laajentamista vastaamaan paremmin direktiivissä lueteltuja arviointikriteerejä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

8.2. Tekijän oikeus selvitykseen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä

Ehdotetun tekijänoikeuslain 30 §:n tarkoituksena on turvata tekijälle mahdollisuus saada tietoa teoksen kaupallisesta hyödyntämisestä. Kysymys on uudesta, pakottavasta säännöksestä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

8.3. Tekijän oikeus perua oikeudenluovutus

Ehdotetussa 31 §:ssä säädettäisiin tekijän oikeudesta perua oikeudenluovutus, mikäli teosta ei ole hyödynnetty laissa säädetyssä ajassa. Kysymys on pakottavasta säännöksestä, mistä johtuen nykyiset tahdonvaltaiset, teostyyppikohtaiset säännökset poistettaisiin tekijänoikeuslaista. Ainoana poikkeuksena olisivat elokuvateoksia koskevat säännökset, jotka säilyisivät ennallaan, mutta muuttuisivat pakottaviksi. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

8.4. Kustannussopimuksia koskevasta erityissääntelystä

Ehdotetussa 35 – 37 §:ssä säädettäisiin kustannussopimuksista. Säännöksiä on muutettu tavoitteena modernisoida voimassa olevia kustannussopimuksiin liittyviä säännöksiä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

8.5. Tekijän oikeus rinnakkaistallentaa tieteellinen artikkeli

Ehdotetussa 38 §:ssä säädettäisiin tekijän oikeudesta rinnakkaistallentaa tieteellinen artikkeli. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Tutkijan luovuttamaton oikeus rinnakkaistallentaa kirjoittamansa tieteellinen artikkeli julkaisuarkistoon on kannatettava asia tieteen avoimuuden ja tieteen rahoittajien vaatimusten näkökulmasta. Ehdotetun pykälän muotoilu on kuitenkin jossain määrin ongelmallinen. Kun tarkoituksena on perustelujen mukaan säätää luovuttamaton oikeus, tämän olisi hyvä ilmetä pykälän tekstistä. On lisäksi hieman epäselvää, voiko tutkija pätevästi vedota tähän oikeuteen, jos esimerkiksi tutkijan yliopisto tai muu työnantaja, asuinmaa, julkaisun kustantajan kotipaikka tai julkaisuarkisto sijaitsee muualla kuin Suomessa.

8.6. Esittävän taiteilijan yksinoikeuden laajentaminen

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tekijänoikeuslain 45 §:ää siten, että kuvataallenteelle tallennetun esityksen tekijänoikeudellinen suoja laajenisi vastaamaan lähtökohtaisesti äänitallenteelle tallennetun esityksen oikeuksia. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

8.7. Tekijänoikeuksista vapaista (public domain) teoksista otetut valokuvat (TekL 49 a §, DSM-direktiivin 14 artikla)

Valokuvaajan lähioikeutta ehdotetaan kavennettavaksi siten, että valokuva teoksesta, jonka suoja-aika on päättynyt, ei tulisi valokuvaajan lähioikeussuojan piiriin. Tavoitteena on varmistaa, että toisella suojamuodolla ei voida estää tekijänoikeudesta vapaiden (public domain) teosten käyttämistä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Pykälästä ei suoraan ilmene, onko kavennuksen tarkoitus soveltua myös valokuviiin, jotka on otettu ennen lain voimaantuloa. Lähtökohtaisesti kun ajallista rajausta tai siirtymäsäännöstä ei ole, pykälä soveltuisi myös lähioikeuden nyt suojaamiin valokuviiin. Tällöin muutos johtaisi olemassa olevien lähioikeussuojan kohteiden putoamiseen suojan piiristä. Osa tällaisista suojan kohteista saattaa olla esimerkiksi liiketoiminnan kohteena. Tällöin olisi perusteltua harkita kavennuksen rajaamista uudistuksen voimaantulon jälkeen syntyviin tilanteisiin. DSM-direktiivi ei nähdäksemme estä tällaista ajallista rajausta. Pykälää tulisi myös täsmentää sen osalta, lakkaako valokuvan lähioikeussuoja, kun valokuvan kohteena olevan teoksen suoja-aika päättyy valokuvan ottamisen jälkeen, vai koskeeko lähioikeussuojan poistaminen vain valokuvia, joiden kohde oli jo valokuvaa otettaessa suoja-ajan ulkopuolella. Direktiivin 14 artiklan sanamuoto on näiltä osin epäselvä ja tukee mahdollisesti jälkimmäistä vaihtoehtoa. Toisaalta direktiivin 53 perustelukappaleesta ilmenevät syyt tukisivat ensin mainittua vaihtoehtoa.

9. Kysymyksiä lehtikustantajan uudesta lähioikeudesta (TekL 50 § (ja 23 §), DSM-direktiiviin 15 ja 16 artikla)

9.1. "Lyhyet otteet"

DSM-direktiivin 15 artiklan mukaisesta lehtikustantajan lähioikeudesta säädettäisiin tekijänoikeuslain 50 §:ssä. Uudella lähioikeudella suojattaisiin lehtikustantajan oikeutta määrätä lehtijulkaisun saattamisesta yleisön saataviin tietoverkoissa tietoyhteiskuntapalvelun tarjoajan toimesta. Direktiivissä suojan kohde jää jokseenkin avoimeksi, ja suojan kohde on rekonstruoitu siten, että se mahdollisimman hyvin kattaisi sellaiset käyttömuodot (käyttö uutisseuranta- ja uutiskoostepalveluissa), joita direktiivissä on tavoiteltu. Eräänä haasteena on kysymys siitä, miten tulisi suhtautua direktiivin säännökseen, jonka mukaan suojan piiriin eivät kuulu ”erittäin lyhyet otteet tai yksittäiset sanat”. Direktiivissä ei määritellä tarkkaa rajaa sille, minkälaiset otteet ovat sallittuja, eikä sellaista aseteta myöskään 50 §:ssä. Sen sijaan säännöksessä lähtökohtana on, että myös epäolennaisten otteiden toistuva käyttö voi loukata tekijänoikeutta, ja sen perusteella on ehdotettu sanamuotoa, joka vastaa nykyistä tietokantasuojaa (tietokantadirektiivissä on vastaavanlainen konstruktio, eli myös tietokannan epäolennaisten osien toistuva käyttö voi kuulua yksinoikeuden piiriin). Valmistelun aikana työpajoissa toivottiin, että ainakin otsikko olisi laissa säädetty ”vapaaksi”. Jos pidätte tarpeellisena, että laissa säädetään tietty sana- tai merkkimäärä, jonka käyttö olisi aina sallittua, niin minkä pituinen sana- tai merkkimäärän tulisi olla? Miten vastaavasti määriteltäisiin muiden suojan kohteiden (esim. valokuva tai audiovisuaalinen aineisto) osalta sallitun käytön määrä?

Oikeusvarmuuden kannalta olisi perusteltua, että erittäin lyhyet otteet ja yksittäiset sanat rajattaisiin suojan ulkopuolelle lakitekstissä.

9.2. Lehden toisintaminen toisessa sanoma- tai aikakauslehdessä (voimassa oleva TekL 23 §)

Valmistelussa on arvioitu, että voimassa olevan TekL 23 §:n säilyttäminen ei ole mahdollista, sillä siinä on olennaisesti kysymys sanoma- tai aikakauslehden kilpailijan (toisen sanoma- tai aikakauslehden taholta, joka on samalla myös tietoyhteiskunnan palvelu) oikeudesta toisintaa sanoma- tai aikakauslehdessä julkaistu artikkeli, joka lienee lähtökohtaisesti laajempi kuin ”erittäin lyhyt ote tai yksittäiset sanat”. Yhdyttekö tähän arvioon? Jos ette, millä perusteella tulisi katsoa, että kilpaileva sanoma- tai aikakauslehti ei käytä hyväkseen sanoma- tai aikakauslehden tekemiä investointeja sisällöntuotantoon, jonka johdosta uutisartikkelin toisintaminen olisi sallittua suoraan lain nojalla, kun sen sijaan vastaavan pituisen otteen käyttäminen esimerkiksi uutiskooste- tai uutisseurantapalvelussa olisi kiellettyä?

9.3. Internetin hakupalvelut

Direktiivin 15 artiklassa tai sen esitöissä ei ole mainintaa siitä, että sanoma- ja aikakauslehden lähioikeudella olisi vaikutusta internetin hakupalveluihin (esim. Google hakupalvelu, Bing, Ecosia ym). Lähtökohtaisesti voidaan katsoa, että direktiivillä ei ole tarkoitettu olevan vaikutusta hakupalveluiden toimintaan ja että direktiivissä olevaa viittausta siihen, että linkittäminen ei kuulu yksinoikeuden piiriin, voidaan tulkita samansuuntaisesti. Toisaalta direktiivissä ei nimenomaisesti myöskään suljeta pois tämänkaltaisia tietoyhteiskuntapalveluiden tarjoajia yksinoikeuden soveltamisalasta. Onko sanoma- tai aikakauslehden lähioikeussuojan yhteydessä tarpeen ottaa kantaa hakupalveluiden toimintaan? Jos on, miten asiaan tulisi ottaa kantaa esityksessä?

9.4. Tekijöiden osuus lehtikustantajan saamista korvauksista

Ehdotuksen (ja DSM-direktiivin) mukaan tekijällä on oikeus asianmukaiseen osuuteen lehtikustantajan saamista korvauksesta. Tulisiko tekijöiden osuutta määritellä tarkemmin laissa? Jos katsotte, että tekijöiden osuus korvauksesta tulee määritellä, tulisiko sen olla prosenttiosuus vai jotain muuta? Minkä suuruinen osuus?

- Kyllä. Miten?
- Ei
- Emme osaa sanoa

9.5. Tarve sopimuslisenssisäännökselle tekijöiden korvausosuuden hoitamiseksi

Sanoma- ja aikakauslehdet sisältävät suuren määrän eri aineistoja. Jotta lehtikustantajat välttyisivät neuvottelemasta kunkin tekijänoikeuden haltijan kanssa erikseen asianmukaisista korvauksista, voi olla molemmille osapuolille helpompaa, että asia hoidettaisiin sopimuslisenssisäännöksellä joka mahdollistaisi sen, että lehtikustantaja voisi neuvotella yhteishallinnointiorganisaation kanssa keskitetysti korvausosuudesta ja korvaukset tilitettäisiin organisaation kautta tekijänoikeuden haltijoille. Pitäisikö lakiehdotukseen lisätä asiaa koskeva sopimuslisenssisäännös? Voitte halutessanne perustella kantaanne lyhyesti vastauksenne yhteydessä.

- Kyllä
- Ei
- Emme osaa sanoa

Jos yllä oleva vastauskenttä loppui kesken, voitte jatkaa tässä.

9.6. Sanoma- tai aikakauslehden lähioikeussuoja - arvio ehdotetusta TekL 50 §:stä kokonaisuudessaan

Arvioikaa nyt ratkaisua kokonaisuudessaan. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja tai muutosehdotuksia

10. Kysymyksiä verkkosisällönjakopalveluiden vastuusta käyttäjien palveluun tallentamista sisällöistä (TekL 6 a luku, DSM-direktiivin 17 artikla)

10.1. Onko ratkaisussa riittävästi huomioitu eri perusoikeuksien välistä tasapainoa?

Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajien vastuusta säädettäisiin tekijänoikeuslain uudessa 6 a luvussa. Sen mukaan verkkosisällönjakopalvelun tarjoaja olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, joka aiheutuu siitä, että sisällön tuottaja (direktiivissä käytetään ilmaisua ”käyttäjä”) on tallentanut palveluun aineistoa, joka loukkaa tekijänoikeutta. Palvelun tarjoaja ei kuitenkaan olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, jos palvelun tarjoaja on ryhtynyt asianmukaisiin ja oikeasuhtaisiin toimenpiteisiin luvan hankkimiseksi tekijältä tai estänyt tekijän tai tämän puolesta toimivan pyynnöstä pääsyn tekijänoikeutta loukkaavaan aineistoon. Direktiivin mukaisilla säännöksillä vahvistetaan tekijänoikeuden toimeenpanoa verkkosisällönjakopalveluissa ja tekijän mahdollisuutta määrätä teoksestaan. Direktiivin vaatimusten mukaisesti säädettäisiin siitä, miten tulisi välttää sitä, että estetään pääsy tekijänoikeutta loukkaamattomaan aineistoon, sekä keinoista, joilla direktiivin vaatimusten mukaisesti parannetaan sisällön tuottajien oikeusturvaa. Direktiivin sääntely on hyvin perusoikeusherkkää ja direktiivin toimeenpanossa on otettava huomioon tekijöiden omistusoikeus, palvelun tarjoajien elinkeinovapaus ja sisällön tuottajien sananvapaus. Direktiivin toimeenpanossa on pyritty perusoikeusmyönteiseen ja eri perusoikeuksien välistä tasapainoa huomioivaan täytäntöönpanoon. Onko tässä tavoitteessa onnistuttu yleisellä tasolla? Ellei, millä perusteella katsotte, että ehdotettu sääntely on perusoikeuksien vastainen?

- Kyllä
- Ei
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella tarkemmin. Perustelkaa mielellään viittaamalla siihen perustuslakivaliokunnan, EU-tuomioistuimen tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisuun, johon tukeudutte. Kertokaa myös, miten esitystä tulee mielestänne korjata, ja perustelkaa muutosehdotukset perusoikeuksien toteutumisen kannalta.

10.2. Sananvapautta koskevien tekijänoikeuden rajoitusten vahvistaminen (uusi TekL 23 §)

Ehdotetussa uudessa 23 §:ssä säädettäisiin oikeudesta käyttää teosta toisessa teoksessa, eli tarkemmin sanottuna mahdollisuudesta käyttää teosta karikatyyrissä, parodiassa ja pastississa sekä teoksen satunnaisesta sisällyttämisestä toiseen teokseen. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna

- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

EU-tuomioistuimen Deckmyn-ratkaisun mukaan parodian edellytyksenä ei voi olla parodian osalta teoskynnys. Vastaava pätee todennäköisesti myös karikatyyriin ja pastissiin. Pykälän otsikosta on kuitenkin luettavissa teoskynnyn edellytys. Myöskään satunnaiselta sisällyttämiseltä ei voida edellyttää teoskynnystä tietoyhteiskuntadirektiivin kyseistä poikkeusta koskevan tekstin mukaan ("teoksen tai muun aineiston satunnainen sisällyttäminen muuhun materiaaliin"). Teoksen satunnaista sisällyttämistä muuhun materiaaliin koskeva ehdotettu poikkeus on muutoinkin turhan tiukasti muotoiltu. Se sisältää teoskynnyn lisäksi kolme kumulatiivista kriteeriä. Tämä ei ole perusteltua DSM-direktiivin korostaessa kyseisten poikkeusten merkitystä sananvapauden kannalta. Huomio kiinnittyy erityisesti osittaista sisällyttämistä koskevaan kumulatiiviseen edellytykseen. Sitä ei ole perusteltua edellyttää poikkeuksen edellytyksenä. Myöskään tietoyhteiskuntadirektiivi ei tällaista edellytystä mainitse. Osittaisen sisällyttämisen edellyttäminen tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että kuvataiteen teos, valokuva tai teoskynnyn ylittävä huonekalu tai vaate ei voisi esiintyä kokonaisuutena muussa materiaalissa (esimerkiksi videossa) edes satunnaisesti vaikka sisällyttämisellä olisi kyseisessä materiaalissa vain toisarvoinen merkitys.

10.3. Pykäläkohtaiset huomiot uudesta 6a luvusta

a. TekL 55 a §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuusta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

b. Ehdotetussa 55 b §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan tiedonantovelvoitteesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

c. Ehdotetussa 55 c §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta estää yleisön pääsy aineistoon. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Muotoilu ”että sisällön tuottajan palveluun tallentama aineisto ei kaikilta osin vastaa poistettavaksi vaadittua teosta” on mahdollista ymmärtää usealla eri tavalla. Muotoilua olisi tarpeen selventää niin, että kohdan tarkoitus ilmenee yksiselitteisemmin.

d. Ehdotetussa 55 d §:ssä säädettäisiin kiellosta esittää perusteettomia poistovaatimuksia. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

e. Ehdotetussa 55 e §:ssä säädettäisiin sisällön tuottajalle annettavasta ilmoituksesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

f. Ehdotetussa 55 f §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta tarjota keinoja erimielisyyksien selvittelyyn palvelussa. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

g. Ehdotetussa 55 g §:ssä säädettäisiin palauttamispyynnöstä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Mahdollinen ongelma esityksen mukaisessa toimintatavassa on, että tekijänoikeusriitalautakunnan on vaikeaa arvioida palautuspyynnön tehneen toimittamien tietojen kattavuutta ja luotettavuutta. Näiltä osin olisi syytä harkita, olisiko palvelun tarjoama poistoilmoitus (55 e §) mahdollista toimittaa sellaisella tavalla (mm. linkkinä kyseisiin tietoihin tai sähköisesti allekirjoitettuna), että lautakunta voisi varmistua tietojen oikeellisuudesta.

h. Ehdotetussa 55 h §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnasta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

i. Ehdotetussa 55 i §:ssä säädettäisiin asian käsittelystä tekijänoikeusriitalautakunnassa. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Olisi tarpeen täsmentää, että tekijänoikeusriitalautakunta voi antaa ratkaisut tiedoksi, varata mahdollisuuden vastineen antamiseen ja muutenkin toimia täysin sähköisesti (vrt. 55 g §, jonka mukaan palauttamispyyntö voi tehdä sähköisesti).

j. Ehdotetussa 55 j §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnan ratkaisujen julkisuudesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

k. Ehdotetussa 55 k §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti

- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

l. Ehdotetussa 55 l §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

m. Ehdotetussa 55 m §:ssä säädettäisiin riitojen käsittelyä koskevista sopimusehdoista. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

- Kannatamme sellaisenaan
- Kannatamme muutettuna
- Vastustamme
- Suhtaudumme neutraalisti
- Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

11. Kysymyksiä DSM-direktiivin säännöksistä, joista ei ehdoteta uutta sääntelyä

11.1. Neuvottelumekanismi (13 artikla)

DSM-direktiivin 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava mahdollisuus saada apua puolueettomalta elimeltä tai sovittelijalta sopimusneuvotteluissa audiovisuaalisten teosten saattamiseksi yleisön saataviin tilausvideopalveluissa. Valmistelussa on arvioitu, että lainsäädäntömme ei aseta esteitä sille, että osapuolet, joilla on lisensointiin liittyviä vaikeuksia, voivat saada apua sopimukseen pääsemiseksi, esimerkiksi sovittelijoilta asianajajaliiton kautta tai Keskuskauppakamarin sovittelijoilta? Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miksi?

11.2. Kustantajan oikeus hyvityksiin (16 artikla)

DSM-direktiivin 16 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että kustantajalla on oikeus osuuteen siirrettyjen oikeuksien nojalla maksetuista hyvityksistä. Tekijänoikeuslain 19 §:n mukaan tekijä ei voi luovuttaa toiselle oikeuttaan lainauskorvaukseen, eikä oikeus lainauskorvaukseen siirry kustantajalle kustannussopimuksen nojalla. Vastaavasti tekijänoikeuslain 26 a §:ssä säädettyä hyvitystä yksityisestä kopioinnista maksetaan vain alkuperäisille oikeudenhaltijoille, eikä hyvitykseen ole subjektiivista oikeutta. Valokopiointia koskevan tekijänoikeuden rajoituksen nojalla kerättävät korvaukset maksetaan käytännössä yhteishallinnointiorganisaation tilityssääntöjen perusteella, mikä mahdollistaa myös korvausten maksamisen kustantajille. Valmistelussa nykytilannetta ei ole pidetty tarpeellisena muuttaa. Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miksi?

11.3. Vaihtoehtoinen riitojenratkaisumenettely (DSM-direktiivin 21 artikla)

DSM-direktiivin vaihtoehtoista riitojenratkaisumenettelyä koskevan 21 artiklan osalta ei ehdoteta muutoksia voimassaolevaan tekijänoikeussäätelyyn. Valmistelussa on katsottu, että nykyinen lainsäädäntö ei aseta esteitä vapaaehtoisten vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien käytölle ja sille, että tekijä tai esittävä taiteilija voisi valtuuttaa esimerkiksi tekijöitä tai esittäviä taiteilijoita edustavan organisaation toimimaan puolestaan myös vapaaehtoisessa vaihtoehtoisessa riidanratkaisussa, kuten välimiesmenettelyssä tai sovittelussa. Yhdyttekö tähän näkemykseen? Jos ette, miksi?

12. Kysymyksiä esityksen vaikutuksista

12.1. Kuvailu tekijänoikeusjärjestelmän yleisestä merkityksestä

Esityksen vaikutusarvioinnissa (luku 4.2.) on kuvailtu tekijänoikeusjärjestelmän merkitystä yleisesti. Kuvailuun ei ole lisätty sellaista taustatietoa, joka ilmenee jo HE-luonnoksen 1 ja 2 luvusta, joissa kuvaillaan direktiivien sisältöä ja kansallista sääntelytarvetta. Kuvailuun on sisällytetty tekijänoikeusjärjestelmän kansantaloudellista merkitystä, tekijänoikeuden merkitystä luovien alojen ammattilaisten ja luovien alojen yritysten kannalta, sekä laajemmin osana yhteiskunnan tiedonvälitystä ja innovaatioiden edistämistä. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

12.2. Ehdotusten vaikutukset asiaryhmittäin

Esityksen vaikutusarvioinnissa on kuvailtu esityksen eri pääasiallisten osa-alueiden arvioituja vaikutuksia. Huomatkaa, että esityksen vaikutukset perusoikeuksiin on kuvailtu HE-luonnoksen 12 luvussa ja siihen voi ottaa kantaa seuraavan kysymyksen yhteydessä.

a. Tekijänoikeuden rajoituksia ja sopimuslisenssiä koskevat ehdotukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

b. Sopimusehtojen sääntelyyn (tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden asema sopimussuhteissa) liittyvien muutosten vaikutukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

c. Tekijänoikeuden lähioikeuksiin ehdotettujen muutosten pääasialliset vaikutukset (esittävien taiteilijoiden suojan laajentaminen, lehtikustantajan lähioikeus). Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

d. Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuuta koskevan sääntelyn vaikutukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

13. Kysymyksiä perusoikeusarvioinnista

HE-luonnoksen 12 luvussa esitystä arvioidaan perusoikeuksien toteutumisen ja lainsäätämisyjärjestyksen kannalta. Onko analyysissä puutteita, esimerkiksi puuttuuko sellaista perustuslakivaliokunnan tai EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntöä, joka olisi asian arvioimisessa tarpeen ottaa huomioon? Jos puuttuu, mitä tulisi lisätä?

14. Muut yksityiskohdat, joista haluatte lausua

Onko esityksessä muita yksityiskohtia, joita haluatte kommentoida, kuten siirtymäsäännökset, lakien voimaantulo, lain seuranta ja toimeenpano tai jotain muuta vastaavaa?

Yhteenveto keskeisistä huomioista

Tässä voitte halutessanne esittää lyhyen yhteenvedon lausuntonne keskeisistä huomioista ja kannanotoista.

Kaivosoja Riitta
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Still Viveca
Opetus- ja kulttuuriministeriö